

**Francisci Monacelli Eugubini J. U. D. Protonotarii
Apostolici, olim Ecclesiæ Venusinæ, ac deinde Æsinatis
Vicarii Generalis, &c. Formularium Legale Practicum Fori
Ecclesiastici**

In Quo Formulæ Expeditionum usufrequentium de his, quæ pertinent ad
Officium Judicis nobile, continentur ; Opus Episcopis, Vicariis Generalibus,
Aliisque Iurisdictionem quasi Episcopalem exercentibus: necnon
Confessariis, Parochis, Cancellariis, cæterisque in dicto Foro versantibus,
apprimè utile ...

Monacellus, Franciscus

Venetiis, 1706

Licentiæ contrahendi non obstante oppositione Sponsalium Formula X.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62406](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62406)

ADNOTATIONES.

1 **N**ULLO ALIO DETECTO IMPEDIMENTO. Quæstio est inter DD. an impedimentum ad contrahendum dicatur detectum, & probatum unico Teste? & sic solent illam distinctione dirimere: Si agatur de Matrimonio jam contracto, unicus Testis non sufficit, sed requiritur ad illud dirimendum plena probatio, Panimoll. *decis. 19. adnot. 3. num. 16. & seqq.* ubi dat concordantes: Si verò agatur de contrahendo, & tunc dictum unius Testis sufficit ad illud impediendum, quamvis dicat turpitudinem propriam, *Glof. in cap. Extraordinaria 35. q. 3. vers. Sacramenti, & cap. super eo il 2. de Test. & cap. præterea il 2. de Sponsal. Ciarlin. controuv. 235. per tot.*

2. Verùm ab hac distinctione aliquando receditur, puta si Testis, qui super impedimento Matrimonii contrahendi denunciavit, non sit bonæ famæ, aut non integer, vel alio modo suspectus, utpotè quia non moveatur ad denunciandum impedimentum ad exonerandam conscientiam, sed se ingerat in causa, quia sibi displiceat matrimonium; vel si demùm varia, & inverisimilia deponeret: Tunc enim non obstante, quod ageretur de contrahendo, proceditur ad ulteriora, illius depositione non attendita, *Tondut. quæst. Benefic. tom. 2. part. 3. cap. 165. n. 5. & seqq.* ubi de testimonio filii, qui deposuerat rem habuisse cum Sponsa, quam Pater in Uxorem ducere volebat.

3. Et hanc limitationem sæpè probavit *Sacr. Congreg. Concilii*, nempe *in Pisauren. 12. Novembris 1689. in Melevitana 22. Septembris 1691. in Salisburgen. matrimonii 22. Septembris 1696.* in qua dicit casus *Tondut. & in Baren. seu Modunen. matrimonii 9. Aprilis 1701.* in quibus unicus Testis (exceptiones patientis) depositio, non valuit Matrimonium contrahendum impedire.

Licentiæ contrahendi, non obstante præcedentium Sponsalium alterius oppositione.

FORMULA X.

SUMMARIUM.

- 1 Modus procedendo quando ad impediendum matrimonium opponuntur Sponsalia cum alia Puella celebrata.
- 2 Enumerantur casus, in quibus licitè à Sponsalibus receditur, & num. 3. 4. 5. & 6.
- 7 Vxor provectæ ætatis transiente Viro de consensu ad Religionem, potest in sæculo remanere voto continentie emisso.
- 8 Propter adulterium potest Conjux innocens ad Religionem transire.
- 9 Episcopus in impedimento dirimente matrimonium dispensat in foro conscientie tantum, quando impedimentum non est publicè detectum post jam contractum matrimonium, & ob distantiam loci magnum daretur periculum incontinentie, vitæ, vel scandalii.
- 10 Puella stuprata non potest in vitis Parentibus doti de jure debitæ à stupratore renunciare.
Ex stupro duplex oritur actio, *ibid.*
Stuprator ducens in Vxorem stupratam non debet alia poena puniri, *ibid.*
- 11 Impedimentum publicæ honestatis oritur ex diffamatione Sponsalium.
- 12 Matrimonium contractum à Græco Latino coram Sacerdote Græco est nullum.
- 13 Matrimonia contracta coram Cappellani Exercitus sunt nulla sine licentiâ Parochi, vel dispensatione Apostolica.
- 14 Matrimonium contractum coram Sacerdote non Parocho, qui assertit licentiâ ab eodem habuisse, habet præ-

præsumptionem validitatis, donec contrarium probetur.

15 *Matrimonium contractum à Catholicis coram Ministro Hæretico est nullum.*

16 *Matrimonia sine Dote non contrahuntur.*

17 *Matrimonium à principio nullum propter metum, etiam sequuta copula est nullum.*

18 *Puellarum expositarum Matrimonia, adhuc in conservatoriis degentium, debent coram proprio Parocho contrahi.*

Tibi N. Parocho Ecclesiæ N. ut in Matrimonium per verba de præsentia in facie Ecclesiæ factis prius in tribus diebus festivis interpolatis denunciationibus, ac in reliquis servata forma præscripta à Sac. Concil. Trid. N. & N. nullo alio detecto impedimento ad contrahendum, quàm assertorum Sponsalium cum N. conjungere possis, facultatem concedimus; quoniam *opposita Sponsalia* per d. N. non obstare censemus. Datum &c.

N. Episcopus N.

N. Cancellarius Episcopalis.

ADNOTATIONES.

1 **O**PPPOSITA SPONSALIA. Sæpè ad retardandam Matrimonii celebrationem opponuntur Sponsalia cum altera Puella contracta: Undè Episcopus casu eveniente, si ex justa causa ab illis ex parte Viri, vel Mulieris recedatur, vel sufficienter non probentur, prævio Decreto judiciali super irrelevantia oppositionis, procedat ad concessionem licentiæ pro Matrimonio contrahendo, nisi forte pars opponens ad Sacram Congregationem, vel alium Superiorem non apellet; quia tunc erit superfedendum.

2 **NON OBSTARE.** Plures dantur casus, in quibus Sponsalia præcedentia cum aliis contracta non obstant Matrimonio contrahendo cum alio, vel alia. Et primò, quando non probantur per subscriptionem Apocæ, vel saltem duobus Testibus, qui deponant de promissione Sponsi ducendi Sponsam in uxorem, cum successiva fidei datione, & acceptatione Sponsæ, cum mutua futuri Matrimonii repromissione, juxta modum probandi traditum à Rot. coram Coccin. dec. 1834. num. 1. & coram Celf. decis. 374. nu. 3. Sperell. decis. 95. n. 9.

3 Secundò, qui promisit Sponsalia de futuro recedit ex justa causa, puta quia

Monacelli Form. Pars I.

Sponsa passa est ab alio carnaliter cognosci; quia alter eorum incidit in lepram, in morbum Gallicum, vel gravem infirmitatem, aut amisit oculum vel nasum: Si Sponsa ea pulchra evasit deformis, aut pauper, ejusque Parentes Dotem illi dare recusent, quamvis non promissam: Si aliqua notabilis mutatio post Sponsalia supervenit, aut incipit apparere, quæ si cognita fuisset tempore Sponsalium, judicio prudentis, Sponsalia non fuissent celebrata: Si Sponsus post Sponsalia damnatus fuisset de aliquo crimine turpi; quas causas, & alias plures enumerant Sanchez de Matr. lib. 1. disp. 57. 60. & seqq. Guttierrez. eodem tract. c. 33. per tot. Bonac. de matr. tit. de Sponsal. punct. 8. per tot. Ricc. prax. For. Eccl. p. 1. resol. 218. Sac. Congr. Concil. in Spoletana 22. Februar. 1698. in qua post Sponsalia contracta, Sponsa effecta fuerat clauda.

4 Tertio, quando, qui Sponsalia contraxerant, vovit castitatem, vel suscipere Sacros Ordines, quia tunc per electionem melioris status Sponsalia irritantur, nec Sponsus tenetur illa exequi, quamvis juramento essent firmata, Sac. Congreg. Concilii in Barbeigen. Sponsalium 5. Martii 1701. quod verum putat Bonacin. de matrim. tit. de Sponsal. punct. 5. nu. 13. 14. 15. & 16. etiamsi postea Voti dispensatio obtineatur.

R

5. Quar-

5. Quartò, quando promissio Sponsalium non jurata est facta personæ, cum qua adest notabilis disparitas conditionis, tunc enim promissor non cogitur ad contrahendum matrimonium, ut dixit Rot. coram Dunoz. Jun. *decis. 296. num. 7. 8. & 9.* Quam propositionem veram putat Graff. *decis. aur. par. 2. lib. 1. cap. 12. num. 53.* etiam si intercedat copula cum aliquo signo fraudis, quia tunc (Author putat) sola obligatio dotandi remanet.

6. Quintò dissolvuntur Sponsalia, imro & matrimonium ratum, & consummatum, quando Jugales de communi consensu ambo ad statum celibatus eodem tempore volunt transire, nempe mulier, ut professionem emittat in Monasterio, & Vir Ordinem Sacrum suscipiat, quia tunc Deus, & non homo separatur, *c. quia Agatho, & c. scripsi 27. q. 2. Fagnan. in c. Cum sis de convec. Conjug. Sacr. Congr. Episc. in Januen. 1. Septembr. 1690.*

7. Talique casu, si uxor esset provectæ ætatis, puta 60. annorum, & suspicione incontinentiæ careret, Voto continentiæ emissio indulgetur quoque quod possit in sæculo remanere, ut patet ex Decretis allegatis à Nicol. *lucubr. Civil. tit. 10. de nupt. num. 49.*

8. Item solvitur matrimonium, quando alter ex conjugibus adulteratus fuit, *cap. Constitutus de controvers. conjug. quod est verum dummodò post adulterium commissum, Vir Uxorem iterùm non cognoverit, ut ibi cum Glos. observat Nicol. lucubr. can. lib. 3. tit. 32. fol. mihi 169.* tunc enim poterit Vir ad Religionem, vel Sacros Ordines transire, non tamen aliud matrimonium contrahere, *Marc. 10. Luc. 16. ad Cor. 1. cap. 7.*

9. Et hic nota, quod Episcopus in impedimento dirimente matrimonium dispensat in foro conscientiæ tantùm, quando impedimentum non est publicè detectum post jam contractum matrimonium, & ob distantiam locorum magnum daretur periculum incontinentiæ, vitæ, vel scandali, *Garz. de Benefic. par. 11. cap. 5. num. 341. & 342. Barbof. alleg. 33. nu. 4. Fagnan. in cap. Nimis num. 33. & 37. de fil. Presbyt. Sacr. Congreg. Concil. in Egita-tien. 19. Aprilis 1692. ad quintum.*

10. Secundo nota, quod, si stuprator nolit stupratam ducere in uxorem, hæc non potest in vitis parentibus Doti de jure debitæ renunciare, *Farinac. quest. 147. num. 117. Monach. decis. Bononien. 41. n. 6. Raynald. observ. crim. tom. 2. c. 23. n. 191. & 192. ubi rejectio Pirhing. in jus Can. tit. de adult. sect. 2. §. 3. n. 52.* dicit hanc in foro externo esse versorem sententiam. Inmò præter dotem, quam stuprator illi constituere tenetur, *c. 2. de adulter.* poterit etiam alia pœna (levi tamen) puniri; quia ex hoc delicto duplex oritur actio, una ad pœnam, & alia ad privatum commodum partis, ut dicunt DD. mox citati: Nisi tamen stupratam duceret in uxorem, quia tunc non esset alia pœna mulctandus, *Rot. in Avenionen. Dotationis 30. Aprilis 1688. cor. Benincasa, impressa post Raynald. loc. cit. num. 10. & seqq.*

11. Tertiò, quod impedimentum publicæ honestatis oritur, & contrahitur ex diffamatione sponsalium, licet concludenter non probentur, ut censuit S. Congregat. *Concilti*, causa bis auditis partibus proposita, in *Ripana sponsalium 7. Junii, & 20. Septembris 1698.*

12. Quartò, quod matrimonium contractum à Græco latino Catholico coram Sacerdote Græco non Parocho, non sustinetur, *Sacr. Congr. Concil. in Chien. Matrimonii 14. Novembr. 1693.*

13. Quintò, quod matrimonia contracta coram Cappellanis Exercitus à Militibus degentibus in Castris, & stationibus hybernis, vel æstivis, aut in expeditione etiam cum militaribus fœminis sine licentia Ordinarii loci, vel sine speciali facultate Sedis Apostolicæ, nulla sunt, ut dubio proposito respondit *Sac. Congr. Concilii 6. Martii 1694.*

14. Sextò, quod matrimonium contractum coram Sacerdote, qui asserit habuisse licentiam à Parocho, vel Episcopo, habet præsumptionem validitatis, quia donec contrarium probetur, assertioni Presbyteri standum est, *Piassec. prax. Episcop. part. 2. cap. 6. art. 4. de matrim. nu. 15. Sanchez de Matrim. lib. 3. disput. 37. nu. 5.* ubi opiniones, & DD. sententiæ pugnantes sic conciliat -- *Sed placet concordia Maschardi conclus. 985. ubi alia ad*

ad hoc affert , & num . 3 . resolvit , si contra licentiam opponatur à tertio , ipsi incumbere probare , si verò à proprio Parocho , transferri onus probandi in alienum Sacerdotem , & ipsos contrahentes .

15 Septimò , quod matrimonium contractum a Viro Catholico cum muliere pariter Catholica coram Ministro Aca- tholico est nullum . Quia licet fuerit in- tum in Terris Hæreticorum , adhuc ubi fuit publicatum Concilium Tridentinum , illius forma tradita in cap . i . sess . 24 . de Re- form . ubique servanda est pro validitate , ut pluries declaravit Sac . Congr . Concilii apud Pignatell . consult . 79 . à num . 26 . to . 5 . & nuper in Venetiarum 1 . Decembr . 1696 .

16 Octavò , quod matrimonia ex ge- nerali consuetudine sine Dote non con- trahuntur , Rot . coram Pamphil . dec . 105 . n . 5 . & 6 . Et quod dotis constitutio non exigit scripturam , sed Testibus , immò & conjecturis probatur , Tusch . lit . D . concl . 722 . per tot . Cyriac . contr . 29 . nu . 17 . 18 . & seqq . Card . de Luc . de Dot . discurs . 150 . n . 1 . 2 . & 3 .

17 Nonò , quod matrimonium à prin- cipio metu contractum , licet jure com- muni inspecto per copulam postea liberè , & voluntariè subsecutam , ratificetur , & convalidetur , ut per Glos . in cap . inter cætera 22 . quest . 4 . verbo matrimonium , tenent communiter Graff . decis . aur . part . 2 .

lib . 1 . cap . 12 . num . 36 . & 37 . & alii relati à Panimoll . decis . 102 . adnot . 2 . num . 5 . & 7 . Nihilominus hodiè jure novo Concil . Trident . Matrimonium nulliter à prin- cipio contractum non convalidatur per subsecutam copulam quantumvis liberè habitam , sed requiritur novus consensus in facie Ecclesiæ , prout ex declaratione Sacræ Congregationis firmat Fagnan . in cap . de illis num . 12 . & 13 . de desponsat . impuber .

18 Decimò , quod matrimonia Puel- larum expositarum degentium in conser- vatoriis , seu Hospitalibus , non debent , neque possunt contrahi coram Reçtori- bus , seu Cappellanis eorundem locorum , sed coram proprio Parocho , in cujus Paro- chia sita prædicta loca reperiuntur , cele- branda erunt , ut pluries declaravit Sac . Congreg . Concil . apud Pignatell . consultat . 396 . tom . 1 . & nuper in Suessana 7 . Se- ptemb . 1697 .

Licentiæ contrahendi Domi .

FORMULA XI .

SUMMARIUM .

1 Episcopus jure prohibet , quod matri- monia non celebrentur Domi .

Tibi N . Parocho Ecclesiæ N . ut in matrimonium per verba de præsentì , & servata forma Sac . Concilii Trid . & dummodò factæ fuerint tres publica- tiones in Ecclesia diebus festivis interpolatis , & nullum detectum sit impedi- mentum ad contrahendum , Domi conjungere possis N . & N . licentiam , & facul- tatem concedimus justis de causis . Datum &c .

N . Episcopus N .

N . Cancellarius Episcopalis .

ADNOTATIO .

1 **DOMI CONJungere** . Jam diximus Adnot . ad Formul . E- rect . Ecclesiæ Parochialis , quod matri- monia debent in Ecclesia celebrari , & quod justè Episcopus valet prohibere , ne fiant Domi sine sua licentia , non ob- stantibus his , quæ solent in contrarium

adduci ; tum ex ibidem animadversis ; tum quia ritus accidentales ab Ecclesia præscripti non possunt variari absque cul- pa , ad tradita per Bonacin . de Sacram . in gener . quest . ult . num . 4 . Tum demum quia cum agatur de administratione so- lemni Sacramenti , non potest Paro- chus ad libitum , ritum contemnere , & Domi illud conficere : Ut jam defini- tum .

R 2 tum